

Kommunal kulturpolitik 1970-

Forslag til projekt fra Poul Porskær Poulsen, Vejle Stadsarkiv

Kulturpolitik i kommunerne er en relativt ny ting. Men den ser ud til at være overordentlig vigtig. Kulturen bruges til at 'brande' kommunen, for den kreative klasse med både børn og penge går efter at slå sig ned der, hvor der kan sikres kulturelle oplevelser og udfordringer. Og den slags mennesker vil kommunerne gerne have fat i. Derfor er der bygget en masse teater- og musikhus i de senere år – pt. taler man om, om Schaufuss-balletten mon slår sig ned i Odense, Kolding har med Teater Mungo Park fået et moderne tilbud, Horsens har slået sig op på koncerter med de store navne og med Middelalderfestival, og..og.. listen kunne fortsættes. Samtidig ser man ofte meget ophedede diskussioner om netop kulturpolitikken, hvor nogle synes, der bruges for mange penge til de forkerte personer og formål – andre, at der er alt for få penge til de rigtige personer og formål. Så ingen tvivl om, at den kommunale kulturpolitik er vigtig. Men sådan har det muligvis ikke altid været. Der er sket en udvikling, som foreløbig er endt ved kulturen som branding, men hvordan er det kommet dertil, og hvad var det, man satsede på for 30 og 40 år siden? Det er noget at det, projektet her vil fokusere på, og dermed både være en historie om en lokal, en regional og en national udvikling. Ja, måske er det også et led i en international udvikling? I hvert fald vil analysen af udviklingen i den kommunale kulturpolitik flere forskellige steder i landet give et væsentligt input til debatten nu og her og fortælle væsentlig ting om vort samfunds historie.

Med kommunesammenlægningen 1970 begyndte kulturpolitikken at blomstre så småt i kommunerne. Der havde naturligvis også været kultur i kommunerne før 1970, men sjældent som et selvstændigt politik- og forvaltningsområde.

1970'erne medførte internationalisering – Danmark kom med i EF – indvandringen af gæstearbejdere begyndte. Dermed blev der efterhånden gjort op med tanken om en fælles enhedskultur, som havde været fremherskende. En pluralistisk kulturpolitik blev formuleret, der, i modsætning til 1960'ernes demokratisering af kulturen (=kunsten) gennem formidling til så brede dele af befolkningen som muligt, pegede på et kulturelt demokrati. En pluralistisk kulturpolitik, hvor deltagelse og egenaktivitet blev hovedsagen. Flere og flere beslutningsfunktioner blev lagt over til kommuner (og amter) gennem refusionsordninger, hvor kommunale tilskud til lokale kulturinstitutioner og initiativer automatisk medførte statslig refusion.

Tendensen fortsatte og forstærkedes i 1980'erne, og det lokale selvstyre i kulturen understøttedes. I 1990'erne fandt kommunerne efterhånden også ud af, at kulturen var et godt middel til branding af byen og området, hvorfor man måtte arrangere store 'events' og bygge flotte kulturelle institutioner.

Denne proces vil det være spændende og relevant at analysere med udgangspunkt i lokale forhold. Altså en kortlægning og analyse af kulturpolitikken i en kommune, i dette tilfælde Vejle Kommune, men allerhelst i flere kommuner, idet komparationen formodentlig vil kunne vise nogle væsentlige forskelle og ligheder. Der søges derfor også andre kommuner til at deltage i projektet og personer til at danne netværk om emnet her.

Undersøgelsen indledes med et overordnet syn på tiden før 1970, og derefter analyseres tiden efter 1970 grundigt ved hjælp af kulturudvalgenes forhandlingsprotokoller, avisdebatter, interviews osv.

Konkret: Hvilke emner beskæftiger kulturudvalget sig med gennem årene – er der en udvikling? Sker der noget nyt? Sætter udvalget selv noget i gang, eller reagerer det blot på henvendelser fra borgere og foreninger?

Hvordan er forvaltningen af kulturen opbygget?

Hvor store midler var der på kultur-budgettet i kommunen?

Kan man se drejningen fra demokratiseringen af kulturen (1960'erne) over den pluralistiske kulturpolitik med deltagelse og decentralisering (70'erne, 80'erne) til armslængdeprincippet og kommunebranding?

Konfliktmuligheder i de behandlede sager? Suppleres med læserbrevdebat, når sådanne findes (hvilket godt kunne give anledning til mere principielle diskussioner). Kulturelle forhold har det med at skabe debat, og analysen af kulturdebatten vil dermed være med til at sige noget centralt om samfundet.

Overordnede diskussioner? Hvordan og hvorfor skal kulturen støttes/udvikles – og hvilke former? Er det kun byggerier og anlæg – hvad med indholdet?

Diskuterer byrådet kultur? Er der kommet kulturpolitiske redegørelser?

Hvornår begyndte man at tale om kultur som branding?

Konkret i Vejle Kommune: ansættelse af kunstner som kulturchef i 1992 – en femårig satsning.

Som et forsøg er gennemgået forhandlingsprotokollen for Udvalget for idræt og øvrige kulturelle anliggender (1972-74: Skov- og Sportsudvalget) i Vejle Kommune. 1974-1975.

Kulturudvalget beskæftigede sig oftest med de store institutioner: biblioteket, Idrættens Hus og museet. Sagerne handler om ansættelser, reparationer, arrangementer/udstillinger, kurser for ansatte mv.

Desuden sager vedr. etablering af idrætsanlæg og klubhuse både i den gamle købstad (Sønder Stadion og Vestre Stadion) og i de nye dele af kommunen (Knabberup, Hornstrup, Hover, Nr. Vilstrup, Bredballe).

Dertil tilskud til forskellige foreninger: Vejle Rideklub, Vejle Jagtforening, Vejle Filmklub, Vejle Gold Club, Vejle Kunstforening osv.

Protokollen har ikke direkte referater af diskussioner om mål og midler i kulturpolitikken, men dog spor heraf, hvor det berettes, at man har talt om museets forhold, udviklingen af byhistorisk arkiv mv.

Det skal blive spændende at gennemgå protokollerne fra (helst) hele perioden for dermed at se en udvikling.

Som nævnt skal tråde trækkes fra 1970 op til 1990'erne (i hvert fald) – og bedst ville være, hvis der var flere forskellige kommuner med. Jeg arbejder altså med Vejle Kommune, men vil ved hjælp af komparation med andre kommuner kunne nuancere og perspektivere.

Så der søges samarbejdspartnere til projektet fra andre kommuner – altså hvor man har mulighed for at bruge nogle ressourcer på at lave en sådan undersøgelse. I øvrigt kunne der også fint være deltagere i netværket som fungerede som diskussionspartnere, der følger arbejdet og kommer med input.

Jeg håber at høre fra netværks-interesserede.

PPP/08/10/08